

14.6.2018

Sisäministeriö
PL 26
00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo@intermin.fi
maahanmuutto-osasto@intermin.fi

Viite: SMDno 2016-1584

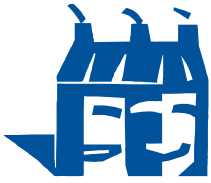
VÄESTÖREKISTERIKESKUKSEN (VRK) LAUSUNTO LUONNOKSEEN HAL- LITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAIKSI HENKILÖTIETOJEN KÄ- SITTELYSTÄ MAAHANMUUTTOHALLINNOSSA SEKÄ ERÄIKSI SIIHEN LIIT- TYVIKSI LAEIKSI

Sisäministeriön pyynnöstä lausunnossa on kiinnitetty erityisesti huomioita lakiesityksestä seuraaviin muutoksiin koskien tiedonsaantioikeuksia tilanteissa, joissa oikeus on aiemmin perustunut rekisterinpitäjän oikeuteen mutta oikeus lakkaa rekisterinpitäjiä koskevien muutosesitysten johdosta sekä lakiesityksessä tiedonluovutusta koskevasta yleisestä sääntelyta- vasta seuraavaan tarpeeseen tarkistaa lausunnonantajien omien tiedonsaantioikeuksien kat- tavuus maahanmuuttohallinnolta.

Väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjän tiedonsaantioikeuksia sekä tiedon ilmoittamista koskevia veloitteita koskevat säännökset ovat väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisteri- keskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 3 luvussa (jäljempänä väestötieto- laki). Ulkomaan kansalaista koskevien tietojen ylläpidosta on em. lain nojalla lisäksi annettu tarkempia säännöksiä Valtioneuvoston asetuksella väestötietojärjestelmästä, 3 luku (128/2010, jäljempänä väestötietoasetus). Ulkomaan kansalaista koskevien tietojen luotetta- vuuden varmistamisesta ulkomaalaisrekisteristä sekä lausunnon pyytämisestä Maahanmuut- tovirastolta on lisäksi säännökset väestötietolain 10 § ja väestötietoasetuksen 29 §:ssä.

Voimassa olevien säännösten mukaan VTJ:n rekisterinpitäjällä on oikeus salassapitosäännös- ten estämättä saada ulkomaalaishallinnon viranomaisilta sekä ulkoasiainministeriöltä ja sen toimintayksiköiltä väestötietolain 13–17 §:ssä tarkoitettuja tarpeellisia ja näiden viranomais- ten toimialaa koskevia tietoja väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitoa, tietojen oikeellisuus- den varmistamista ja muuta käsittelyä varten. Ulkomaalaishallinnon viranomaisilla sekä ulko- asiainministeriöllä ja sen toimintayksiköillä on myös velvollisuus ilmoittaa tarpeelliset tiedot väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjälle välittömästi sen jälkeen, kun tiedoissa on todettu lisäys-, muutos- tai korjaustarve taikka rekisterinpitäjä on esittänyt lisätieto- tai selvityspyyn- nön. Tietojen ilmoittaja vastaa myös ilmoittamiensa tietojen luotettavuudesta ja niiden pysy- misestä ajan tasalla. Poikkeuksena ovat sellaiset tiedot, jotka tietojen antamisesta vastaava viranomainen on saanut sellaisen kansainvälisen tietojenvaihtoa koskevan sopimuksen pe-

14.6.2018

rusteella, joka estää tietojen käytön väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitoa ja muuta käsittelyä varten. Väestötietojärjestelmään talletettavat tiedot voidaan ilmoittaa tarkoitukseen soveltuvalla luotettavalla ja turvallisella tavalla, kuten esimerkiksi sähköisten yhteyksien välityksin, johon Väestörekisterikeskus myöntää luvan.

Sen lisäksi, että henkilötietoja vastaanotetaan ulkomaalaishallinnon viranomaisilta sekä ulkoasiainministeriöltä ja sen toimintayksiköiltä, VRK luovuttaa väestötietolain nojalla useille lakiesityksessä tarkoitetuille rekisterinpitäjille väestötietojärjestelmän tietoja. Väestötietolain 29 §:n 1 momentin mukaan väestötietojärjestelmästä luovutetaan viranomaistehtävään laissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa säädettyt tiedot sekä laissa tai sen nojalla säädetyn tai määrätyn tehtävän, toimenpiteen tai toimeksiannon hoitamisessa tarpeelliset tiedot.

Väestörekisterikeskuksen käsityksen mukaan väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjien tiedonsaantioikeuksien ei ole muutosesitysten johdosta tarkoitettu lakkaavan. Tiedonluovutus maahanmuuttohallinnon rekistereistä perustuisi luonnoksessa tietoa tarvitsevan viranomaisen tai muun tahon lakisääteisiin tehtäviin sidottuun tiedonsaantioikeuteen. Väestörekisterikeskus ei näe tältä osin muutosta nykytilaan ja väestötietohallinnon viranomaisten lakisääteisten tehtävien hoito edellyttää jatkossakin väestötietojärjestelmän ylläpidossa tarpeellisten tietojen saamista maahanmuuttohallinnon rekistereistä. Tietoja luovuttavan ja tietoja saavan viranomaisen keskinäisin sopimuksin tietoja voitaisiin jatkossakin luovuttaa myös sähköisesti.

Voimassa olevan ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 8 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan rekisterinpitäjillä on oikeus saada väestötietojärjestelmästä tiedot ulkomaalaisrekisteriin merkityn henkilön henkilötiedoista ja niissä tapahtuneista muutoksista sekä niitä koskevien väestötietojärjestelmän merkintöjen perusteena olevista asiakirjoista. Esitetystä maahanmuuton henkilötietolaissa (12 §) ei olisi enää nimenomaista viittausta väestötietojärjestelmään, mutta rekisterinpitäjillä olisi tästä huolimatta jatkossakin oikeus saada väestötietojärjestelmästä lakisääteisten tehtäviensä hoidossa välttämättömät tiedot. Lakiesitys ei merkitisi tältä osin muutosta nykytilaan.

Väestörekisterikeskus pitää ehdotusta kannatettavana. Tiedonsaantioikeudesta säädettäisiin nykytilaa vastaavasti tiedonsaajan lainsäädännössä. Tiedon saajalla olisi jatkossakin vastuu sen tarvitsemien tietojen sisällön määrittämisestä ja tähän tarvittava paras asiantuntemus. Ehdotettu lainsäädäntökokonaisuus on lainsäädäntöä selkiyttävä ja useampikertaista sääntelyä poistava. Väestörekisterikeskuksen näkemyksen mukaan ehdotuksen seurauksena ei olisi nykyisten tiedonsaantioikeuksien rajoittuminen, mutta väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjien tiedonsaantisäännösten tarkistamiseen tietyn erityislainsäädännön osalta voi olla tarvetta, jolta osin viittaamme maistraattien antamaan lausuntoon.

VÄESTÖREKISTERIKESKUS

Janne Viskari
ylivohtaja

Teemu Tukiainen
kehityspäällikkö
Palvelut -yksikön johtajan sijaisena